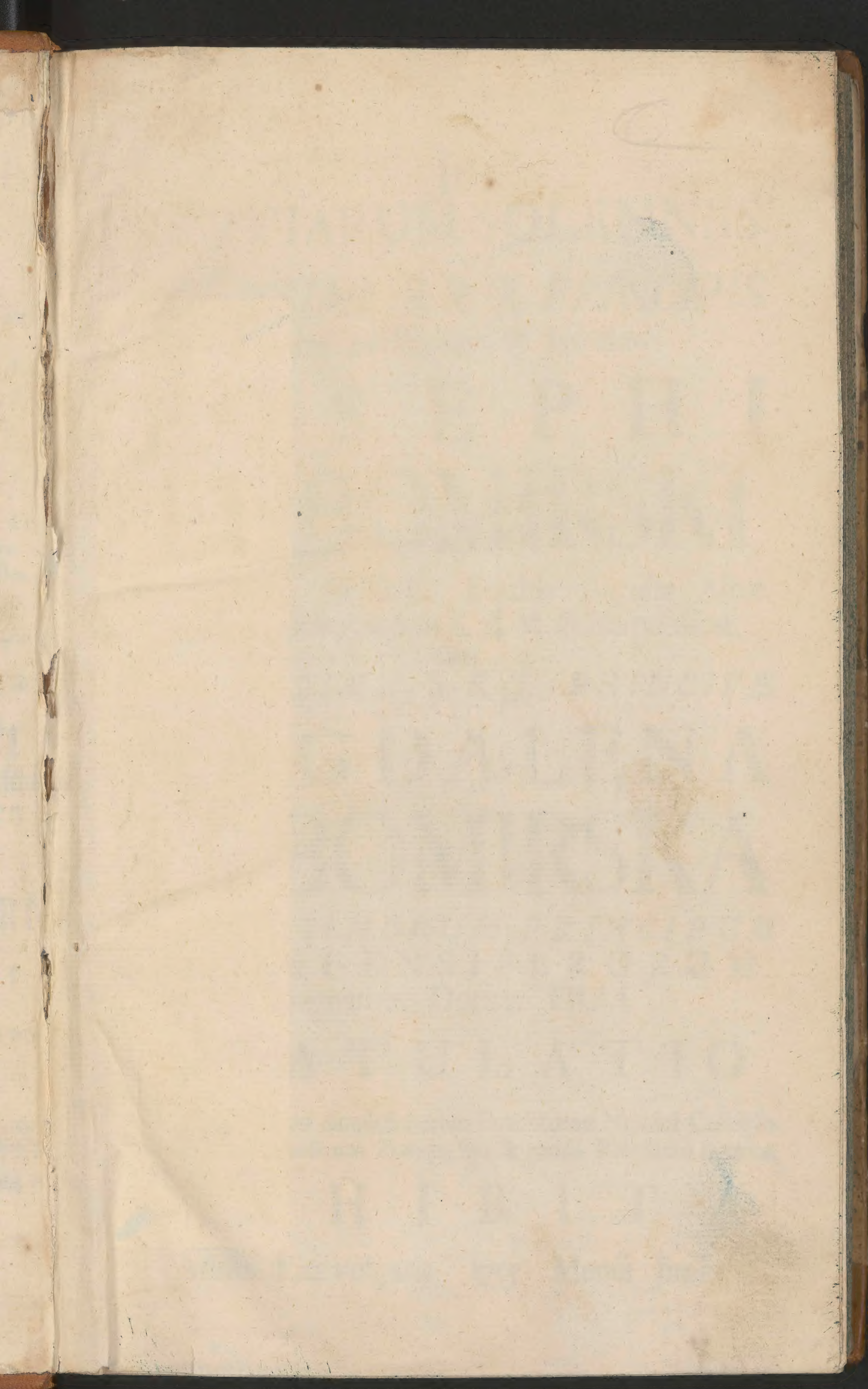
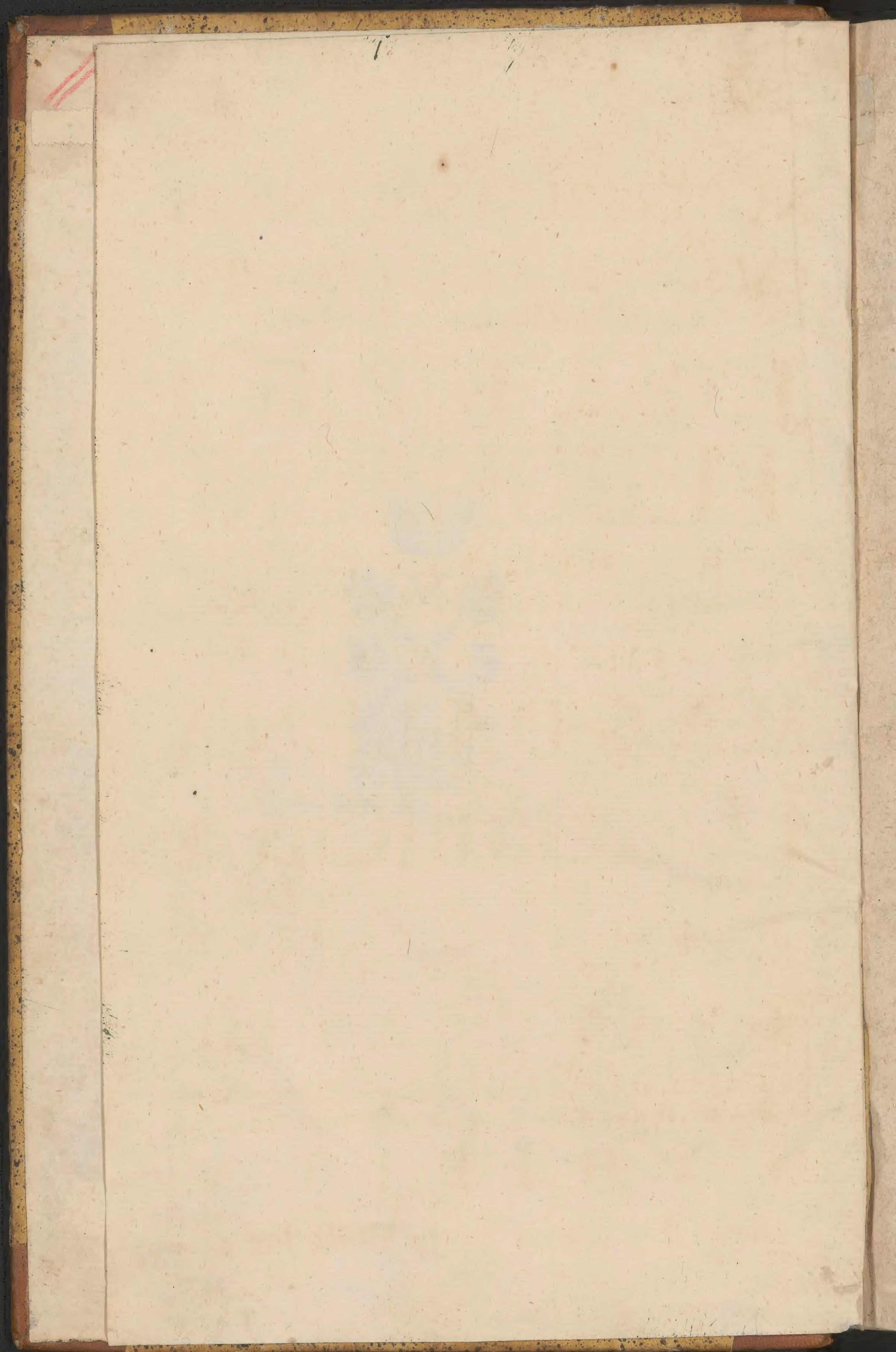

V
B J
C
391979 I
391988
I
Mag. St. Dr. III

MAJESTAS ORBIS
IN THEODOSIO MAGNO
AUGUSTA
in Arcadio Orientis Imperatore
GLORIOSA
In Honorio Occidentis PRINCIPE
TRIUMPHALIS
Theatrali Actu
PRÆSENTATA
CELSISSIMIS S. R. J. PRINCIPIBUS
ANTONIO & STANISLAO
Celſiſſimorum Parentum
JOSEPHI LUBOMIRSKI
Comitis in Wisnicz & Jarosław.
ET ILLUSTRISSIMÆ de MNISZCHOWIIS
LUBOMIRSKA
Palatinorum Czerniechovienſiũ &c.
Magnæ Spei Filiis
à Poëtica Juventute Coll. Reſſ. SCHOLARUM PIARUM
DEDICATA

Anno Regis Regum MDCCXXXI.

IN GENTILITIA
CELSISSIMÆ DOMUS
LUBOMIRSCIANÆ
INSIGNIA

Imum.

Perge precor faustis pulcher SRENIAVA fluentis.
Major Erythrei gurgite perge vadi.
Pulchrior Eridano, Pactoli celsior undis
Ditior Hesperio candidiorq; Tago.
Post solium Cælum poteris stellasq; volare,
Dum Tibi præcipites, penna juvabit aquas.

2dum.

Piora z Sreniawą w Herbownym Kleynoćie
Złączone, wielkiey prorokuią cnoćie,
Pospolitego że nieznaiąc toru
Wodą, y lotem przyidźie do Honoru.

PRÆFATIO
AD
CELSISSIMOS
PRINCIPES

T *avitæ Vestri* HONORIS *Mitræ, meliùs scholastica possit sacrificare pietas, Principi Nomini totum* Orbis *in Theatro producit Imperium* Principes Celsissimi. *Neq; enim meliùs aliquo potuistis, aut capi, aut adumbrari calamo, nisi illo, qui vos sub Præsidum totius mundi Numinum Historia expressisset. Minores sunt vobis Græciæ annales, qui ridendas plerumq; Virtutes Cælis inferunt, turpia ad Vestrū conspectū coronarū diffidia, angusta Africa, Barbaræ nationes! ignobiles quidem & magis indignæ, ut altissimæ in victimā sternātur Dignitati. Ne denique Vos tantū uni in-cludamus Coronæ, Majestas orbis Augustis adfertur manibus, ut eligere quoq; placeat, quibus Sceptris regnare velitis. Major Romanorū Purpuris,* Drusionum *sangvis, Regnis & Diademati asuetus, ubi extra*

Patrium effluxit Tyberim, ex illo Heroes, Duces, Principes, & vix non Dii emanârunt, qui non terram tantùm, sed diversarum quoq; gentium cælum regerent. Libertati Lechicæ post Romana admotos Capitolia Celsissimæ Domus Antecessores ut Divos & quidem Tutelares colulmus; ab his infaustæ Polonis Lunæ detracta cornua, bellicisq; obseptum Cælum subsedit nubibus; Illis ferventes manu & animo Hyperboreæ tepuerunt nives, aliis feralia Getarum Monstra, Leonumq; rabiem domare placuit. Hi Consi & Catones, Illi Scipiones & Metelli erant, Clavas, Curules, purpuras & si quid honoris erat, triumphali palma præferebant. Celsissimus deniq; Genitor Vester, Palatinus Czerniechoviensis, *Paci publicæ & saluti servandæ natus, eò magnis Virtutibus, Hæreditariam provexit Mitram, ut illi Majestates ipsæ nondum pares, publica æstimatione videantur. Hinc spes Vestras concipere placeat* Principes Celsissimi. *Ibitis ad Præsides Regnorum Coronas tritissimâ Antecessorum semitâ; Volabitis Gentilitiis instructi Pennis, quos ultro Coronatæ ad famulitium sequentur Aquilæ. Princeps* Sreniawa *gloriam, & Fortunam vehens, trabeatis ita exundabit fluctibus, ut ad ipsos Imperiorum pertingat Olympos, & Nobile pignus, in summo soliorum exponet fastigio. Dat omen Vestræ Dignitati par Theodosio Genitor, qui post longa vitæ, & Fortunæ sæcula, novum* Arcadium & Honoriū *saluti publicæ ad tutelam, Orbi ad solatium, Libertati ad refugium, Ecclesiæ ad præsidium, Pietati ad azylum, Coronatos relinquet Filios.*

ita vaticinatur

CELSISSIMO VESTRO NOMINI

Devinctissima Juventus Pòëtica
Collegii Ress: Scholarum Piarum.

HISTORIA

VAlente Imperatore defuncto *Theodosius Magnus*, in utrumq; Orientis & occidentis successit Imperium. Mox sub Illius sceptro Ecclesiæ Pax reddita, Arianorum suppressæ Hæreses, Templa ædificata, Religio inter Parthos Medos, & Persas propagata. De reliquis terris ait Tertulianus scriptor illius sæculi tertij. Getulorum varietates, & Maurorum multi fines, Hispaniarum omnes termini, Galliarum diversæ nationes, & Britannorum in accessa Romanis loca, Christo vero subdita, & Sarmatarum & Dacorum, & Germanorum, & Scytharum, & abditarum multarum gentium, & Provinciarum & Insularum multarum nobis ignotarum, & quæ enumerare non possumus. Hic deniq; fortunatissimus juxtaq; pijssimus Princeps geminos suscepit Filios, Arcadium & Honorium. Ex quibus *Arcadium* Orientis, *Honorium* Occidentis Imperatorem reliquit. Adhucq; Iuvenibus *Theodosius* Pater selegerat Duces, prudentiâ & authoritate conspicuos *Rufinum & Stiliconem*. *Arcadius* statim Sanctissimas leges in Hæreticos tulit; *Rufinus* vero statim & ipse perduellis *Alaricum* Gothorum Regem adscivit, qui arma verteret in *Arcadium*, ejusq; Imperiũ laceraret, Græciæq; Proconsulem designavit, ut Thermopilarum aditus custodiret, Barbarisq; advenientibus præsto esset. His fretus *Alaricus* è Thracia venit, & in Macedoniam Thes-

ſaliamq; pro greſſus, in Boetia Attica Megaride, Peloponeso plurimum damni fecit. Contra hunc proceſſit *Arcadius Styliconis* etiam per *Gainam* armis adjutus, à quo tam *Alaricus* quam *Rufinus* debellatus eſt, *Rufinus* vero in acie obtruncatus. *Rufino* tandem ſucceſſit *Eutropius*, qui Conſulatu ab *Arcadio* ornatus, affectabat Imperium cognita deinde fraude Dignitatibus exutus, & in Cyprum inſulam exul relegatus eſt. Supplicio quoque affecti ſunt *Gildo* qui ſibi Africam uſurpaverat, & *Gainas* quem Imperium affectantem *Fravita Gothus* præſtitæ *Arcadio* fidei obſervandiſſimus, conſerto prælio proſtravit.

In Occidente ſub *Honorio* Imperatore novas iterum *Stilico* ſtruxit inſidias, Eundem *Alaricum* Gothorum Regem advocavit, & quem ante ad Polentiam liguriæ Civitatem armis vicerat ſtimulavit ad pugnam contra *Honorium*. Alaricus perfidiam averſatus, in ipſam tantum Romam & Italiam deſevijt, urbes incendio abſumpſit alias evertit, Templis tãtũ pepercit. Huic ſucceſſit *Athaulphus* iiſdem ſtragibus afficiens Italiam *Athaulpho* ſucceſſit *Wallia*, qui ſponte pacem cum Romanis pepigit, A*ttalum* quem A*laricus* Imperatorem conſtituerat, *Honorio* captivum tradidit. H*onorius* cum Gothis pacem init, A*ttalum in* Lyparam ad exilum relegat. Tyrannos *Constantem*, *Gerontium*, M*aximum*, *Iovinum*, *Sebastianum*, H*eraclianum* ſuperat. His deniq; actis H*onorius* Romam Triumphator ingreditur. Author Hiſtoriæ Ignatius Hyacinthus Amat de Graveſor, Sacræ Facultatis *P*ariſienſis Doctor, & Col. *C*aſſanatenſis Teologus.

Anti-

Antiprologus.

GEnius *Scholarum* Fundatorio *Sreniawa* insignis inter Palęstrica Numina felicem anni exitum gratulatur, omnemq; fortunam suam Magnæ Celsissimorum Principum Indoli deberi fatetur. *Polonia* inter præconia Domus Celsissimæ, non aliam asserit laboribus Scholasticis Coronam, quam Mitram Principem, quæ suis meritis libertatem coronavit, eadem sibi in Celsissimis Principibus appromittit *Ecclesia* in comparationiom Celsissimi *Principis Palatini Czerniechoviensis Theodosium Magnum* adducit, Filiis *Arcadio*, & *Honorio* Beatissimum, quorum Imperio pacem sibi; & terris redditam profitetur. Ad hæc consilia ubi per nubem auscultant *Divi*, nunciam proponunt Iridem, in cujus medio Gentilitius Sreniava cernitur cum Inscriptione. *Hoc forte beata, terris perpetuam venit Iris reddere pacem.* Isto omine plausus acuitur, & *Genius Scholasticus* ut Celsissimis Principibus litare possit, *Theodosium Magnum* se Theatrali Actu inducturum promittit.

Geniusz *Szkoł fundatorskim znaczny Sreniawt, między życzliwemi Palladzie Bogami, szczęśliwie zakończonego sobie winszuie Roku, ktorego wszystkie successa, wielkiemu Xiążąt Ich Mściow animuszowi przyznaie.* Polska *przy pochwałach J.O. Domu, nieinsza rocznych żabaw przyiąc koronę rádzi, iako o Xiążęcia Mitrę, ktora tak wiele zasługami, Oyczysta ukoronowała wolność. Tożyw Xiążętach Ich Mściach obiecuie.* Religia *w kompáracyą J.Mści Woiewodzie Czerniechowskiemu,* Theodozyusza *Wielkiego przywodzi, dwomá Synami* Arkadyuszem y Honoryuszem *nayfortunnieyszego, ktorym publiczny pokoy, y uspokoienie tak Kościołá, iako y kroleśtw przypisuie. Tych radgdy przez otwarte obłoki słuchaią Bogowie, w poselstwo wyprawiaią Irydę Herbownym Sreniawą, ozdobioną, te ná sobie niosącą, Inscripcyą:* Hoc fonte beata terris perpetuam venit Iris redere pacem. *Takiemu applauduiąc poselstwu,* Geniusz szkoł *á żeby Xażętom Ich-Mściom swoie oddał usługi Teatralnemu Aktowi* Theodozyusza *Wielkiego ofiaruie.*

P R O L O G U S

Theatralem Actum Celsissimis Principibus dedicat.
Xiążętom Ich-Mościom Teatralną Akcyą ofiaruie.

ACTUS Primus

SCENA 1ma.

INter funebrem Valenti imperatori apparatum *Gratiæ & Famæ* irrumpunt, faxos diripiut, *Pax* oleas plantat, inter *populi* discurrentis vota Majestas ædificatur, *Thodosium* Orientis Occidentis Imperatorem *Præcones* clamant, vulgo apprecationes vovente. *Theodosius*, tandem inter salutationes *Procerum* ad Majestatem ducitur, *Genij Regnorum* triumphali in salutem Cæsaris cantu applaudunt.

Między funebralną pogrzebu Walensa Cesarza apparencyą łaski y sławy *wpadaiace śmiertelne ruinuią Cisy, na ktorych mieysce* pokoy *Oliwy szczepi, y przy ludu schodzącego się wotach, nowy Maiestat buduie.* Theodozyusza *Wschodniego y Zachodniego Cesarza publiczne ogłaszaią akklamacye, ktory przy pospolstwa apprekácyach, y Senatorskim powitaniu, na Tron wstępuie.* Geniuszowie Krolestw *tryumfalnym Kantem applauduią.*

SCENA 2da.

THeodosius inter destructas Aras, & diruta Templa obambulans, *Ecclesiâ* inter Hæresum monstra plangente, vicem Violatæ Religionis quæritur, qui *Fide* persvadente *Ecclesiam* solio restituit Hæresesq; illius obsequio captivat.

Theodosiusz *między zepsutęmi ołtarzami, y ruinami Kościołow przechodząc się, gdy słyszy* Religio *między Herezyarchow monstrami narzekaiącą; ktora zaperswazyą* Wiary, *ná swoy przywráca Maiestat. Herezye pod iey nogi podrzucaiac.*

SCENA 3tia.

E*Cclesia* inter purpuras & Reges, oleasq; & depressas Hæreses triumphat uniq; *Theodosio* suam fortunam adscribit, Inducuntur *à Geniis Gentium Parthi, Medi, Persæ, Getuli, Daci, Galli, Britanni*, fidem juraturi, Hæresibus & Gentilitate inter Deorum simulacra captivis, exitium suum deplorantibus.

Religia *między Purpuratami y Krolami, nád zniewolonemi tryumfuie Herezyami* Theodozyuszowi *fortunę swoię przyznawa-*

iac. *Geniuszowie Narodow*, Indy, Persy, Medy, Brytanny; *y insze narody wprowadzaią, prawdziwey wiary czyniąc professya. Bałwochwálstwo, z Herezyami nieszczęśliwość swoię opłakuie.*

S C E N A 4ta.

FOrtuna vertente Orbem atq; munera sua casu distribuente *Divi* in Cælo de Theodosio ejusq; Imperio consulunt, ac tandem ea sententia conservandi Orbis recepta, ut *Arcadio & Honorio* Imperium Orbis dividatur.

Gdy Fortuna *swiat swoim obraca rządem, y według woli kompetytorom rozdaie dary*, Bogowie *w Niebie o* Theodozyuszu *y iego panowaniu rádzą; gdźie zgodnie ná tę przystáią sentencyą áby* Arkadyuszowi y Honoryuszowi *Páństwo swiata rozdźielone było.*

S C E N A 5ta.

T*Heodosius* Imperator inter *Aureas horas & sæcula* Imperium Filiis suis partitur. *Arcadio* Orientis Imperium Duce *Rufino* tradit, Occidentis *Honorio* Duce *Stilicone*; Declarantur Imperatores, Ludiq; triumphales in Honorem Principum instituuntur.

Theodozyusz *Cesarz miedzy złotemi* godzinámi *y fortunnemi wiekami Páństwo Synom swoim wydźiela*, Arkadyuszowi *Wschodnie Krolestwa*, Honoryuszowi *Zachodnie daiac. Ktorym dwu náznácza Hetmanow* Rufina y Stelikona, *tryumfalnym Saltem, Cesarzom swoim Kawalerya applauduie.*

A C T U S Secundus.

S C E N A 1ma.

A*Rcadius* initia Regni bene positurus, cum Proceribus; deliberat, suumq; pandit votum, ab Ecclesiæ tutela inchoandum Regimen. Cuduntur Sanctissimæ leges in Hæreticos, populô per Præconem convocatô publicantur, tumultuantur Hæreses, auxiliumq; à Principibus implorant, unus favit *Rufinus* ubiq; nihil præcibûs evicit, *Pace, Salute Publica, Fidelitate* in *Principem, Amore* in *Ecclesiam* non persvadentibus, inter tumultum & applausū Hęreticorum, ad arma prorumpit in Cæsarē.

Arkadyusz *áżeby poczatki Panowania swoiego, iako naylepiey ufundował*, z *Senatorami deliberuie y między radami pierwsze swoie staranie Kościołowi poświęca, świątobliwe prawa ná Heretykow postanowione publikowáć każe, ktorzy między tumultami ludu, o pomoc Senatorow y protekcyą uprászáią. Stawa przed Maiestatem za Herezyami* Rufinus, *y gdy nic prozbą wyiednáć nie może, Oręże przećiwko Cesarzowi podnośi.*

SCENA 2da.

RUfinus Græco milite auctus, Thermopilas obsidet, *Alaricum* Gothorum Regem, cum Classe excipit, & in Insulam exponit, nihil Fatis motus à manu sua arma extorquentibus.

Rufinus *w assystencyi Greckiego Zołnierza, Cylickie w straz odbiera morze, gdźie* Alaryka *Gockiego Krola na Insułę przyimuie, niedbaiąc chociasz sáme* fata *woynie przeszkadzaiace, miecze z rąk wydźieraią.*

SCENA 3tia.

A*Laricus* Imperium vastat, Provincias Aureîs Catenîs Captivas ducit, *Urbes* diruit, alia succendit *Mavors* Imperii, tympana quatit, inflatur Classicum, *Arcadius* cum exercitu irruit, propulsatur *Alaricus*, *Rufinus* in prælio cadit.

Alaryk *Krolestwa pustoszy*, Prowincye *złotemi krępuie łańcuchami, Miástá rozwala, insze ogniem niszczy,* Mars *Imperyalny kotłow, y trab rezonancyą żołnierza do woyny sprowadza.* Arkadiusz z *Woyskiem nad chodźi,* Alaryk *ustępuie,* Rufin *na woynie upada.*

SCENA 4ta.

P*Acem* inter Oleas de Belli exitu plaudentem *Ambitio* inter turbat, *Seditiosos* animat, tres Principes, *Eutropium, Gildonem, & Gainam*, ad Coronas invitat, *Ambitioni* Aram ascendenti super Sceptrum jurant seditiosi, & ad arma concurrunt.

Pokoy *między Oliwnemi drzewami, po złożeniu Oręża tryumfuiacy, Ambicya turbuie, ktora animuiac rebellizantow,* Eutropiusza, Gildona, y Gaina *do koron prowadźi, ktorzy ambicyi na Ołtarz wstępuiacey, ná berle przyśięgáią.*

SCENA 5ta.

A*Rcadius* in *Areopago* cum *Judicibus de perduellibus* judicat, Eutropius à Fraudibus suis circumventus, consularibûs spoliatur Insignibûs, & in exilium ducendus traditur, *Gildo* vinculis captivus, in carcerem detruditur, *Gainas* tunc quoq; armis confisus, à *Fravita* præstitæ *Arcadio* fidei observantissimo, singulari Certamine prosternitur. *Musæ* cum *Apolline*, *Arcadio* coronas nectunt, triumphali Carmine tranquillum Imperium gratulantes.

Arkadiusz w Areopagu z Sędźiami, *Rebellizantow Sadźi.* Eutropiusza *zdrady, kryminácyami zwyćiężonego, z Senatorskiey odźieraią Purpury, y ná wygnánie oddáią.* Gildona

łáncu-

yncuchami zwiazanego, *Sad do więżenia potępia* ; Gaina *gdy ieszcze mieczom dufa*, *ieden z Gotow* Frawita *poiedynkiem zwyciężonego zábiia*. Muzy z Apollinem Arkadyuszowi *Korony gotuiac*, *tryumfalnym pieniem appláuduia*.

ACTUS Tertius

SCENA 1ma.

INter Regnorum & Provinciarum Occidentalis Imperii Insignia, *Honorius* plaudentibûs Civibûs Maiestatem occupat; *Famæ* interturbant applausum, de *Alarici* adventu nunciantes, init Consilium, *Stilico* eligitur, qui adventantes aut reprimat, aut opprimat.

Między Krolestw y Prowincyi Záchodniego Páństwá Herbownemi zaszczytámi, y applauzem ludu, Honoryusz *Maiestat zasiáda*. Sławy *między applauzem, z Woyskiem nádchodzacego* Alarika *głosza. Sprowadziwszy radę Cesarz* Stylikonowi *Woysko y woynę oddáie.*

SCENA 2da.

ALaricus Polentiam obsidione cingit, struuntur valla, adducuntur machinæ *Fata cū Furoribus* jubente Duce triumphales Choreas agunt *Stilico* cū armis irruit *Alaricum* profligat & vinculis capit. Hoc deniq; libertatem exposcente, conditione paciscitur, ut unà secum in *Honorium* prælia convertat. *Alaricus* fidem suam promittit, *Attalumq;* Occidentis Cæsarem inaugurat.

Alaryk *oblega* Polencya *za ktorego roskazem* Fata *tryumfalne odprawuia Salty.* Styliko *Orężem nádszedszy Alaryka zwyciężą ; ktoremu ta kondycya wolność daruie áby znim złaczywszy, siły przećiw* Honoryuszowi *woiowął, przyięte, kondycye Traktaty pokoiu zawarte.* Alaryk Attala *Zachodnim Cesarzem czyni.*

SCENA 3tia.

MOriente *Alarico Athàúlphus* per *Seditionem* eligitur. Mādātur pacta cum *stilicone* conventa, quæ ille libens suscipit; Italiæ damna parat; sed *Seditione* interim exorta, à suis interficitur *Wallia* Dux Belli declaratur.

Po śmierći Aláryka, Ataulfa *Krolem Sedycya obiera, ktory pakta uczynione przyimuie, wyprávia się przećiw Italii, ále znowu Sedycyi z Páństwa zrzucony, y od swoich zabity zostaie. Na iego mieysce* Wallia *Hetmanem Woysko publikuie.*

SCENA 4ta.

Wallia cum *Honorio* ſponte pacem init & ad aras firmat. *Attalum* captivum tradit. *Victoriæ* Tyrannos *Conſtantem*, *Gerontium Maximum*, *Jovinum*, *Sebaſtianum*, ad Majeſtatem Principis objiciunt. Attalus in Exiliũ ad Inſulam Lyparã ignibûs furentẽ, ducitur, illicq; ſuasFortunas gemit, *Honorio* publicũ triũphũ indicẽte.

Wallia z Honoryuſzem *pokoy czyni*, Attala *w niewolą oddaie* Wiktorye *Tyrannow* Konſtanſa, Geroncyusza, Maxima, Jowina. Sebaſtiana *pod Maieſtat podrzuczaią.* Attalus *na wygnanie do gory Lypary poſłany, fortuny ſwoie opłakuie. Honoryusz publiczny tryumf zapowiada.*

SCENA 5ta.

HOnorius Scutô ab heroibus portatus, inter martis Cantum Romam ingreditur, Procerum ſtudiîs ſalutatur, *Pax* Mænia & portas oleîs & laureîs coronat.

Honoryusz *ná Tarczy od Rycerſtwa nieśiony, przy Marsa y Senatorow applauzie do Rzymu wchodźi.* Pokoy *bramy, oliwnemi y laurowemi wieńcami koronuie.*

EPILOGUS

THeodoſius *Arcadius* & *Honorius* inter monumenta, Celſiſſimæ Domûs, ſpolia Hoſtium, adſtantes *Victorias* & Honores inter nubes tandem & Deos refulgente Principe *SRENIAVA*, Celſiſſimis Principibus, totam à ſe adminiſtrati Orbis donat gloriam & ad ſceptra invitat. *Genius* Scholaſticus *Pallade & Apolline*, Cinctus, ſuaq; addens vota grates pro attentione perſolvit.

Theodozyusz Arkadyuſz y Honoryusz, *między monumentami J. O. Domu, także ſpoliałami, nieprzyiáćioł, Honorami Wiktoriami; gdy Herbowny* Sreniawa *między obłokami y Bogami iáśnieie. Xiążętom Ich Mośćiom całego świata od ſiebie adminiſtrowanego, oddaie funkcyą, y do Bereł zaprasza.* Geniusz *ſzkoł przy aſſyſtencyi* Pallady y Apollina, *ſwoie przydaiąc wota za łaſkawą dzięknie attencyą.*

Biblioteka Jagiellońska
stdr0025457

DE LA
BIBLIOTHEQUE
DE Mr. LE PR.
ALEXANDRE
LUBOMIRSKI